

فرہنگ لغات حقوقی

فرانسہ - فارسی

تألیف مشترک:

محمد کاظم لطفی

وحید کوثری

انتشارات مہرا

فرانسه - فارسی

سر، ناس، لطفي، محمداكازم - ۱۳۶۴
Juridique (Francais-Persan) / Par MohammadKazem Loui Vahidi
عنوان و نام پدیدآور: فرهنگ حقوقی (فرانسۀ- فارسی) / محمد اکرام لطفی /
۱۳۶۴/۲۰/۱۵
موضوعات نشر: تهران: هرمس، ۱۳۶۴ / ۲۰/۱۵
نویسنده: ناشناخته / انگلیسی: واریسی عنوان: کنشگری
موضوع: حقوق - واژه ها - فرهنگ - واژه ها - انگلیسی:
موضوع: زبان فرانسۀ - واژه ها - فرهنگ - واژه ها - انگلیسی:
هکار: نشریات اخرونه / نشریات اخرونه
ردیف: دهی: ۱۳۴ شماره کتابشناختی: ۳۸۰۸۵۷
کتابشناسی: ۳۸۰۸۵۷

ناشر: انتشارات مهرسا

مؤلفین: محمد کاظم لطفی، وحید کوثری

سال، چاپ: ۱۳۹۴

نوبت چاپ: اول

تیراژ: ۲۰۰۰ نسخه

شماره: ۷-۷۹-۶۵۹۱-۶۰۰-۹۷۸

قیمت: ۱۶۰۰۰ تومان

طراح، و آماده‌سازی برای چاپ: واحد تولید انتشارات مهرسا

© کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به انتشارات مهرسا می‌باشد. هرگونه برداشت از مطالب این کتاب بدون مجوز کتبی از ناشر، ممنوع بوده و پیگرد قانونی دارد.

تهران، میدان انقلاب، خیابان
کارگر جنوبی، کوچه صابر، پلاک ۱

دفتر مرکزی: ۶۶۴۸۱۹۸۹

واحد فروش: ۶۶۴۸۳۷۵۶

بیامک: ۱۹۸۹-۱۰۰۰

www.mehrsa.org

انتشارات مہر

امروزه گسترده‌گی قلمرو علم و تفکیک شدن رشته‌های علمی از یکدیگر، به عبارتی «تخصصی شدن علوم»، موجب تخصصی شدن واژگان هر رشته‌ی خاص علمی شده است، به نحوی که واژگان عمومی و فراگیر در سطح جامعه، در بیشتر موارد پاسخگوی نیازهای واژگانی این رشته‌های علمی نیست. علم حقوق به عنوان علم زندگی مسالمت‌آمیز و علم زیستن توأم با احترام به حقوق خود و دیگران، از جمله علوم است که در هر زبان، واژگان خاص خود را دارد. فرهنگ حقوقی، کلید ذهن مترجمان در گشودن درهای زبان تخصصی حقوقی بیگانه و پوشاندن جامه مناسب بر پیکره‌ی واژگان بیگانه در زبانی دیگر است. در بین زبان‌های رایج دنیا، زبان فرانسه قدمت و جایگاهی برجسته در علم حقوق دارد. علی‌رغم تفوق زبان انگلیسی و جایگاه ویژه‌ای که در سطح حاضر به عنوان زبان بین‌المللی در پیشرفت علوم دارد، هم‌چنان پرچم زبان فرانسه در علم حقوق درازشته است.

بدون اغراق، یکی از دشوارترین کارها در مورد فرهنگ‌های مختلف علمی، تدوین فرهنگ واژگان حقوقی است. شاید همین امر موجب شده است تا مترجمان و اهل فن کم‌تر به سراغ تدوین آن روند. وجود گرایش‌های مختلف حقوقی (عمومی، خصوصی، جزا، بشر، بین‌الملل، تجارت، ...)، که هر کدام خود نیازمند فرمول‌های جداگانه است، تهیه و تدوین فرهنگی جامع را کاری دشوار و طاقت‌فرسا می‌نماید. البته باید از شرح ابعاد دشوار کار، به هیچ وجه تمجید از اقدام مولفان این اثر نیست، بلکه تلاش برای هماهنگی مسیر پژوهش از مخاطبان اثر، به دلیل نواقص احتمالی فرهنگ حقوقی حاضر با گستره‌ی درگانی آن است.

متأسفانه مدت‌هاست در ایران فرهنگ حقوقی جدید و جامعی که پاسخگوی نیاز پژوهشگران و دانشجویان باشد، تدوین نشده است. شاید قدیمی‌ترین و نامتدوین فرهنگ حقوقی فرانسه به فارسی اثر ارزشمند مرحوم حسینقلی کاتبی باشد که کماکان در مرجع معتبر و موجود برای دانشجویان و اساتید حقوق و ترجمه است. اثر دیگر، کار نیمه‌تمام و ارزشمند اصطلاحات حقوقی فارسی به فرانسه جناب عبدالحمید ابوالحمد است که اگرچه به صورت کتاب ارائه نشد اما در همان مقداری که در دسترس است، کار علمی درخور توجه و قابل تقدیر است. ان‌زیم به ذکر است در تدوین فرهنگ حاضر از هر دو اثر ارزشمند فوق در جای خود استفاده شده است. شاید یکی از مهم‌ترین دلایل تدوین فرهنگ حاضر در ذهن مؤلفان - که پیش‌تر در سوابقی تجربه‌ی همکاری مشترک و دو نفره در قالب ترجمه‌ی کتب تخصصی داشته‌اند - حضور در دو دانشگاه زبان (دانشکده‌ی ادبیات و زبان‌های خارجی دانشگاه علامه طباطبائی) و حقوق (دانشکده‌ی حقوق و علوم سیاسی دانشگاه شیراز) و احساس نیاز شدید دانشجویان به وجود چنین فرهنگی در کشور بوده است. توصیه‌ها و تشویق‌های اساتید گرامی دانشکده‌ی ادبیات و زبان‌های خارجی دانشگاه علامه طباطبائی، از جمله استاد فرزانه و بزرگ جناب آقای مصطفی تحسینی، سرکار خانم دکتر سپیده نواب‌زاده و کمک‌های بی‌شائبه‌ی جناب استاد دکتر مرتضی

کتابی، تعهدی نانوشته بر عهده‌ی ما قرار داد تا به منظور جمع‌آوری واژگان حقوقی فرانسه از منابع مختلف و معتبر کمر همت بندیم.

نکته‌ی قابل توجه و بسیار مهم در کار فرهنگ واژگان به طور کلی و فرهنگ واژگان حقوقی حاضر به طور خاص، تمایز آن با فرآیند کار ترجمه است. در ترجمه‌ی یک متن، مترجم برای معادل‌یابی می‌تواند به فرهنگ‌های دوزبانه (فرانسه به فارسی) رجوع نماید، اما در تدوین فرهنگ، مؤلف باید با اشراف به زبان مبدأ و مقصد، مراحل چند را طی نماید. نخست اینکه واژگان زبان اصلی را به درستی درک نماید و به تصور صحیحی از مفهوم آن برسد، در مرحله‌ی دوم به رجوع به دانش حقوقی خویش سعی کند معادل‌های دقیق آن واژه را در زبان فارسی بیابد. نکته‌ی ظریف بسیار حساس در همین مرحله‌ی پایانی و معادل‌یابی برای هر واژه‌ی فرانسوی رخ می‌دهد، چرا که راه مؤلف پس از طی مراحل یادشده، با عرف واژگانی موجود در قوانین و کتب حشر و نشر می‌رسد و به‌رو می‌شود که در ظاهر پایان کار اینجاست. اما به زعم مؤلفان اثر، این همواره پایان کار نیست. مؤلف فرهنگ، رسالت عمیق‌تری بر عهده دارد و آن تلاش برای اصلاح برخی واژگان موجود است که به هر دلیل به درستی بیان نشده‌اند. اصولاً ماهیت رشته‌ی حقوق به گونه‌ای است که برای ترجمه‌ی واژگان موجود را به سلیقه‌ی خود تغییر داد. بخش عمده‌ای از واژگان حقوقی موجود، برگرفته از متون فقهی و اسلامی غنی و تاریخی کشور است و به هیچ وجه در نتیجه‌ی ترجمه وارد کشور نشده است. بی‌شک در این موارد معادل‌ها، همان واژگان آشنای نظام حقوقی است. بعضی واژگان نیز نتیجه‌ی ترجمه‌ی سال‌های اخیر برخی مترجمان و مؤلفان آثار حقوقی بوده و ممکن است عری‌نسی در کاربرد آن‌ها پدید آمده باشد که در این اثر، برخی از آن‌ها به همان شکل حفظ شده و در مواردی نیز تغییراتی پدید آمده است. از ویژگی‌های این فرهنگ حقوقی که به لحاظ شکلی و ظاهری، ملهم از فرهنگ‌های جدید دنیا و برخی فرهنگ‌های فرانسه به فارسی جدید در ایران است، آرایش ترکیب‌ها و مثال‌های گوناگون در ذیل مدخل‌های اصلی است که گاه ده‌ها ترکیب مختلف با معانی متفاوت زیر واژگان اصلی به چشم می‌خورد که خود بر غنای اثر می‌افزاید و در ترجمه‌ی متن حقوقی را برای مخاطب آسان‌تر می‌سازد.^۱ این ترکیب‌ها در بسیاری از موارد با رجوع به اسناد حقوقی معتبر بین‌المللی (کتاب، مقالات، آرای بین‌المللی، اساس‌نامه‌ها و سایت‌های معتبر حقوقی جهان و ...) جمع‌آوری شده‌اند.

از دیگر ویژگی‌های اثر حاضر، تا حد امکان پرهیز از ترجمه‌ی توضیحی معادل‌هاست. یافتن معادل واژه به واژه اگر چه کاری است دشوار، زمان‌بر و گاه تحقیقاتی است، اما ضرورتی انکارناپذیر و در شمار بدیهیات تدوین فرهنگ حاضر در ذهن مؤلفان آن بوده است. در پایان لازم است از راهنمایی‌های اساتید گرانقدر حقوق دانشگاه تهران، جناب آقای دکتر

۱- لازم به ذکر است نخستین بار با دیدن فرهنگ مطبوعاتی فرانسه به فارسی استاد ارجمندمان جناب آقای دکتر محمدرحیم احمدی، این سبک و شکل ظاهری در ذهنمان نقش بست.

امیرحسین رنجبریان، جناب آقای دکتر محمدزاده و جناب آقای دکتر میرعباسی تقدیر و تشکر ویژه به عمل آوریم که با مطالعه‌ی بخشی از اثر، با تشویق‌ها و راهنمایی‌های خویش، ما را دلگرم ساختند.

هم‌چنین از کمک و راهنمایی‌های جناب آقای احمد اختیاری مدیر محترم انتشارات مهر و ماه که خود از فارغ‌التحصیلان رشته‌ی حقوق و صاحب‌نظر در این رشته هستند، کمال سپاس‌گزاری را به جا می‌آوریم.

امید است این اثر علمی بتواند راهگشای دانشجویان، مترجمان و پژوهشگران باشد و با مطالعه‌ی این کتاب نواقص احتمالی آن را به ما یادآور شوند.

وحید کوثری، محمد کاظم لطفی

تابستان ۹۴

www.ketab.ir